

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2007

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä helmikuuta 2007

N:o 159—161

SISÄLLYS

N:o		Sivu
159	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä	555
160	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain 30 §:n muuttamisesta	564
161	Liikenne- ja viestintäministeriön asetus Merenkululaitoksen maksullisista suoritteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen muuttamisesta	565

N:o 159

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

Annettu Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen tieturvallista sähköistä käsittelyä. Lailla toteutetaan yhtenäinen sähköinen potilastietojen käsittely- ja arkistointijärjestelmä terveydenhuollon palvelujen tuottamiseksi potilasturvallisesti ja tehokkaasti sekä potilaan tiedonsaantimahdollisuuksien edistämiseksi.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä.

Tätä lakia sovelletaan julkisten ja yksityis-

ten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajien järjestäessä taikka toteuttaessa sosiaalihuoltoa tai terveydenhuoltoa.

Jollei tästä tai muusta laista muuta johdu, asiakastietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992), jäljempänä potilaslaki, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000), jäljempänä asiakaslaki, henkilötietolaissa (523/1999), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa (14/2003) sekä arkistolaisissa (831/1994) tai näiden nojalla säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *asiakkaalla* asiakaslaissa tarkoitettua asiakasta sekä potilaslaissa tarkoitettua potilasta;

HE 253/2006
StVM 47/2006
EV 232/2006

23—2007

895043

2) *asiakasasiakirjalla* asiakaslaissa tarkoitettua asiakirjaa sekä potilaslaissa tarkoitettua potilasasiakirjaa;

3) *potilastiedolla* potilasta koskevaa tietoa, joka sisältyy potilaslaissa tarkoitettuun potilasasiakirjaan;

4) *asiakastiedolla* potilastietoa sekä asiakasta koskevaa tietoa, joka sisältyy asiakaslaissa tarkoitettuun asiakirjaan;

5) *palvelutapahtumalla* terveydenhuollon palvelujen antajan ja potilaan välistä yksittäisen palvelun järjestämistä tai toteuttamista;

6) *palvelukokonaisuudella* yhden tai useamman terveydenhuollon palvelujen antajan tuottamien palvelutapahtumien yksilöityä kokonaisuutta;

7) *terveydenhuollon palvelujen antajalla* potilaslain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikköä, työterveyshuoltolain (1383/2001) 7 §:n 2 kohdassa tarkoitettua työnantajaa sekä itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivaa terveydenhuollon ammattihenkilöä; sekä

8) *sosiaalihuollon palvelujen antajalla* asiakaslain 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettua sosiaalihuoltoa järjestävää viranomaista, julkista sosiaalipalvelujen tuottajaa sekä yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetussa laissa (603/1996) tarkoitettua palvelujen tuottajaa.

2 luku

Asiakastietojen sähköisen käsittelyn yleiset vaatimukset

4 §

Asiakastietojen käytettävyys ja säilyttäminen

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä tulee turvata tietojen saatavuus ja käytettävyys. Asiakastietojen tulee säilyä eheinä ja muuttumattomina koko niiden säilytysajan.

Sähköisestä asiakasasiakirjasta tulee olla vain yksi alkuperäinen tunnisteella yksilöity kappale. Alkuperäisestä asiakirjasta voidaan palvelun toteuttamiseksi tai muusta perustelusta syystä ottaa jäljennös, josta tulee ilmetä asiakirjan olevan jäljennös.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin asiakasasiakirjojen yksilöimisestä sekä niiden jäljennösten säilyttämisestä.

5 §

Käytön ja luovutuksen seuranta

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan tulee pitää rekisteriä omien asiakastietojärjestelmiensä ja asiakasrekisteriensä käyttäjistä sekä näiden käyttöoikeuksista.

Palvelujen antajan tulee kerätä asiakasrekisterikohtaisesti kaikesta asiakastietojen käytöstä ja jokaisesta asiakastietojen luovutuksesta seurantaan varten lokitiedot lokirekisteriin. Käyttölokirekisteriin tallennetaan tieto käytetyistä asiakastiedoista, siitä palvelujen antajasta, jonka asiakastietoja käytetään, asiakastietojen käyttäjästä, tietojen käyttötarkoituksesta ja käyttöajankohdasta. Luovutuslokirekisteriin tallennetaan tieto luovutetuista asiakastiedoista, siitä palvelujen antajasta, jonka asiakastietoja luovutetaan, asiakastietojen luovuttajasta, tietojen luovutustarkoituksesta, luovutuksensaajasta ja luovutusajan kohdasta.

Terveydenhuollon palvelujen antajien potilasasiakirjatietojen luovuttamista koskevat lokitiedot tallennetaan 14 §:ssä tarkoitettuun arkistointipalveluun.

Asiakastietojen käyttäjien käyttöoikeustiedot ja lokitiedot tulee hävittää, kun ne eivät enää ole tarpeen asiakastietojen käytön ja luovutuksen lainmukaisuuden seuraamiseksi. Käyttöoikeus- ja lokitiedoista sekä tietojen vähimmäissäilytysajasta voidaan säätää tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

6 §

Potilasasiakirjojen tietorakenteet

Terveydenhuollon potilastietojärjestelmien ja potilasasiakirjojen tietorakenteiden tulee mahdollistaa sähköisten potilasasiakirjojen käyttö, luovuttaminen, säilyttäminen ja suojaaminen 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla.

Palvelutapahtumassa käytettävät tiedot tulee voida rajata potilasasiakirjojen tietorakenteiden avulla vain kyseisen palvelutapahtuman kannalta tarpeellisiin tietoihin. Terveydenhuollon palvelujen antajan tulee luokitella erityistä suojausta edellyttävät potilasasiakirjat ja potilastiedot erillisellä vahvistuspyynnöllä suojattaviin potilastietoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin potilastietojärjestelmien ja potilasasiakirjojen tietorakenteista sekä tietojen luokittelusta.

7 §

Suunnittelu-, tutkimus- ja tilastotiedot

Asiakastietojärjestelmästä tulee voida tuottaa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan oman suunnittelun, johtamisen ja tilastoinnin, sekä valtakunnallisen tutkimus- ja tilastotoiminnan kannalta tarpeelliset tiedot ja hoidon tarpeen arviointia sekä hoitoon pääsyn ajankohtaa koskevat tiedot.

8 §

Tunnistaminen

Asiakastietojen sähköisessä käsittelyssä asiakas, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antaja, muu asiakastietojen käsittelyn osapuoli ja näiden edustajat sekä tietotekniset laitteet tulee tunnistaa luotettavasti. Potilastietoja käsittelevien henkilöiden, palvelujen antajien, tietoteknisten laitteiden sekä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen tunnistaminen edellyttää lisäksi todentamista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin tunnistamisen ja todentamisen teknisistä keinoista.

9 §

Asiakirjan sähköinen allekirjoittaminen

Asiakastietojen eheys, muuttumattomuus ja kiistämättömyys tulee varmistaa sähköisellä allekirjoituksella tietojen sähköisessä käsittelyssä, tiedonsiirrossa ja säilytyksessä. Luonnollisen henkilön sähköisessä allekirjoittamisessa tulee käyttää sähköisistä allekirjoituksista annetussa laissa tarkoitettua kehity-

nyttä sähköistä allekirjoitusta. Organisaation ja tietoteknisten laitteiden allekirjoituksessa on käytettävä luotettavuudeltaan vastaavaa sähköistä allekirjoitusta.

3 luku

Potilastietojen sähköinen luovuttaminen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla

10 §

Potilastietojen luovuttaminen

Potilastietoja saadaan luovuttaa 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla ainoastaan toiselle terveydenhuollon palvelujen antajalle. Luovutuksen tulee perustua joko potilaan suostumukseen tai luovutuksen oikeuttavaan lain säännökseen.

Sähköiseen luovutuspyyntöön perustuva potilastietojen sähköinen luovutus toiselle terveydenhuollon palvelujen antajalle toteutetaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla sen jälkeen, kun hoitosuhteen olemassaolo potilaan ja luovutuspyynnön esittäjän välillä on tietoteknisesti varmistettu. Muut potilastietojen sähköiset luovutukset toiselle terveydenhuollon palvelujen antajalle toteutetaan joko valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla tai terveydenhuollon palvelujen antajien välisenä luovutuksena.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla toteuttaa arkistointipalveluun liittyneiden terveydenhuollon palvelujen antajien lukuun terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä annetun lain (556/1989) ja sen nojalla annettujen säännösten mukainen tietojen luovutus terveydenhuollon valtakunnallisiin henkilörekistereihin.

11 §

Hakutiedot

Hakutiedot ovat potilasasiakirjojen sähköisessä hakemisessa käytettäviä asiakirjan yksilöiviä tietoja. Hakutietojen tarkoituksena on mahdollistaa potilasasiakirjojen luovutus toi-

selle terveydenhuollon palvelujen antajalle 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun hakemistopalvelun avulla. Sähköiseen potilasasiakirjaan ja potilaan suostumusta koskevat tiedot sisältävään asiakirjaan (*suostumusasiakirja*) on liitettävä hakutiedot. Hakutiedot ovat osa kunkin terveydenhuollon palvelujen antajan potilasrekisteriä.

Potilasasiakirjan hakutietoja ovat potilaan henkilötunnus, terveydenhuollon palvelujen antaja, potilasrekisteri, osastohoitojakso tai avohoitoikäntietä ja niiden alkamis- ja päättymispäivä, tieto siitä, sisältääkö potilasasiakirja tietoja laboratoriotutkimuksista, kuvantamistutkimuksista tai muista vastaavista tutkimuksista sekä palvelukokonaisuustunus. Suostumusasiakirjaan tallennetaan hakutietoina lisäksi tieto potilaan antaman suostumuksen olemassaolosta, suostumuksen antamisen aika sekä suostumukseen liittyvä palvelukokonaisuustunus. Jos potilaalla ei ole henkilötunnusta, voidaan hakutietona tallentaa nimen ja syntymäajan yhdistelmä.

Potilastietojen haun hakutietojen avulla tulee olla mahdollista erikseen julkisen ja yksityisen terveydenhuollon, eri palvelujen antajien sekä eri potilasrekistereiden osalta.

12 §

Hakutietojen luovutuskielto

Potilaalla on oikeus kieltää hakutietojensa luovutus tietyn terveydenhuollon palvelujen antajan taikka potilasrekisterin osalta sekä yksittäisen palvelutapahtuman tai palvelujen antajan palvelukokonaisuuden osalta. Potilaalla on oikeus peruuttaa hakutietojen luovutuskielto tai tehdä siihen muutoksia. Kiellon sekä sen muutoksen ja peruutuksen tulee olla allekirjoitettu omakätisesti tai turvallisuudeltaan kehittynyttä sähköistä allekirjoitusta vastaavalla sähköisellä allekirjoituksella, ja ne on tehtävä sille palvelujen antajalle, jonka potilasrekisterin tietoja kielto koskee.

Kiellosta huolimatta hakutiedot saadaan luovuttaa potilaan 1 momentissa tarkoitetulla tavalla allekirjoitetun suostumuksen perusteella sekä potilaslain 13 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

13 §

Potilaan suostumus

Potilaan suostumus voidaan antaa palvelutapahtumaa tai palvelukokonaisuutta varten. Suostumuksen tulee olla allekirjoitettu omakätisesti tai turvallisuudeltaan kehittynyttä sähköistä allekirjoitusta vastaavalla sähköisellä allekirjoituksella. Potilaslain 13 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tiedot ja ne hakutiedot, joiden luovuttamista potilas ei ole 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla kieltänyt, voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle terveydenhuollon palvelujen antajalle potilaan suullisella suostumuksella.

Kirjallisesta suostumuksesta tulee laatia suostumusasiakirja. Suostumusasiakirjasta tulee suostumuksen antamisen yhteydessä tulostaa jäljennös potilaalle. Suostumusasiakirjat ovat osa kunkin suostumuksen pyytäneen palvelujen antajan sähköistä potilasrekisteriä. Suullinen suostumus kirjataan potilasrekisteriin. Potilaalla on oikeus peruuttaa suostumus tai tehdä siihen muutoksia. Palvelukokonaisuutta varten annettu suostumus lakkaa olemasta voimassa, kun edellisestä palvelukokonaisuuteen kuuluvan palvelutapahtuman päättymisestä on kulunut vuosi.

Jos potilaalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, palvelutapahtuman tai palvelukokonaisuuden kannalta tarpeellisia tietoja saa antaa hänen laillisen edustajansa suostumuksen perusteella. Potilaan laillinen edustaja voi tällöin potilaan puolesta myös kieltää 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla hakutietojen luovuttamisen. Potilaan laillisella edustajalla on oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä saada suostumuksen antamista, kiellon toteuttamista tai niiden muuttamista varten välttämättömät potilasta koskevat tiedot.

4 luku

Terveydenhuollon valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

14 §

Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Kansaneläkelaitos hoitaa terveydenhuollon

palvelujen antajien lukuun potilasasiakirjojen säilytystä ja käyttöä varten olevaa arkistointipalvelua sekä sen osana potilasasiakirjojen luovutusta varten hakemistopalvelua ja suostumuksenhallintapalvelua. Kansaneläkelaitos hoitaa luovutuslokirekisterien säilytyksen osana arkistointipalvelua. Kansaneläkelaitos voi hoitaa osana arkistointipalvelua myös käyttölokirekisterien säilytyksen. Kansaneläkelaitos hoitaa 19 §:ssä tarkoitettua katseluyhteyttä.

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus vastaa koodistopalvelun sisällöstä. Kansaneläkelaitos hoitaa koodistopalvelun tietoteknistä toteutusta. Koodistopalvelu sisältää kaikki koodistot, joita tarvitaan potilasasiakirjojen käsittelyssä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus hoitaa terveydenhuollon palvelujen antajien sekä näiden palvelujen antamiseen osallistuvien henkilöiden ja tietoteknisten laitteiden varmennepalvelua, johon kuuluvat tunnistamisessa ja todentamisessa sekä sähköisessä allekirjoittamisessa tarvittavat varmenteet ja näihin liittyvät palvelut.

Kansaneläkelaitos ei saa antaa valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen järjestämiseen liittyvien potilasrekistereiden tai niihin liittyvien lokirekistereiden käsittelyä tai säilyttämistä toimeksiantotehtävänä ulkopuolisille.

15 §

Velvollisuus liittyä tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi

Julkisen terveydenhuollon palvelujen antajan tulee liittyä 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi. Yksityisen terveydenhuollon palvelujen antajan tulee liittyä näiden tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, jos sen potilasasiakirjojen pitkäaikais säilytys toteutetaan sähköisesti. Ahvenanmaan maakunnan julkisen terveydenhuollon palvelujen antaja voi liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi. Tästä liittymisestä on kuitenkin säädettävä erikseen siten kuin Ahvenanmaan

itsehallintolain (1144/1991) 32 §:ssä säädetään.

Kaikki liittymisen jälkeen valmistuneiden valmiiden potilasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet tulee tallentaa valtakunnalliseen arkistointipalveluun. Näihin potilasasiakirjoihin liittyvät suostumusasiakirjat tallennetaan vastaavasti suostumuksenhallintapalveluun. Ennen liittymistä valmistuneet potilasasiakirjat sekä niitä koskevat suostumusasiakirjat voidaan tallentaa valtakunnalliseen arkistointipalveluun. Ennen liittymistä valmistuneiden asiakirjojen hakutietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa ilman potilaan kirjallista suostumusta. Keskenäisten potilasasiakirjojen hakutiedot tulee tallentaa hakemistopalveluun. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin siitä, miten keskenäiset potilasasiakirjat tallennetaan.

16 §

Vastuut tietojärjestelmäpalvelujen hoidossa

Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja potilastietojen tulee olla käytettävissä ympärivuorokautisesti siten, että potilastiedot ovat aina saatavilla potilasturvallisuutta vaarantamatta. Tietojärjestelmäpalveluilla tulee olla tarpeelliset varajärjestelmät toimintahäiriöiden ja poikkeusolojen varalle.

Kansaneläkelaitos vastaa arkistointipalvelun teknisenä toteuttajana ja ylläpitäjänä arkistointipalvelun yleisestä toiminnasta ja toiminnan lainmukaisuudesta, huolehtii potilaalle annettavan 19 §:ssä tarkoitettua katseluyhteyden teknisestä toteuttamisesta sekä käyttää päätösvaltaa järjestelmän tietotekniseen toimintaan liittyvissä kysymyksissä, jollei tästä laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä muuta johdu.

Arkistointipalveluun liittynyt terveydenhuollon palvelujen antaja vastaa potilastietojen rekisterinpitäjänä järjestelmään tallennettujen potilastietojen ja niiden käsittelyyn liittyvien lokitietojen sisällöstä ja virheettömyydestä sekä tietojen luovuttamisen ja muun käsittelyn lainmukaisuudesta.

Kansaneläkelaitos vastaa hoitamiensa tietojärjestelmäpalvelujen osalta potilastietojen

käytettävyydestä, eheydestä, muuttumattomuudesta, suojaamisesta, säilyttämisestä ja hävittämisestä. Kansaneläkelaitos vastaa siitä, että arkistointipalvelu toimii teknisesti siten, että potilastietoja ei sen kautta voida luovuttaa lain vastaisesti sekä siitä, että luovutuksesta tallentuu lokitieto luovutuslokirekisteriin. Kansaneläkelaitoksella ei ole oikeutta määrätä arkistointipalveluun kuuluvista potilastiedoista eikä luovuttaa niitä, ellei tässä laissa toisin säädetä. Potilastietoja ei saa muutoinkaan käsitellä laajemmin kuin mitä ylläpitoon kuuluvat tehtävät välttämättä edellyttävät. Arkistointipalvelu on suojattava valtion viranomaisten tietoturvasuutta koskevien velvoitteiden mukaisesti.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus vastaa terveydenhuollon varmennepalvelujen luotettavasta toiminnasta. Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tulee pitää yleisesti saatavilla varmennetta ja varmennetoimintaa koskevat tiedot, joiden perusteella sen toiminta ja luotettavuus voidaan arvioida, sekä turvata allekirjoituksen luomistietojen luottamuksellisuus silloin, kun Terveydenhuollon oikeusturvakeskus itse tuottaa tiedot. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus ei saa tallentaa tai jäljentää allekirjoittajalle luovutettuja allekirjoituksen luomistietoja. Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on pidettävä rekisteriä myöntämistään varmenteista. Lisäksi sen on pidettävä varmenteisiin luottavien osapuolten saatavilla rekisteriä peruutetuista varmenteista.

5 luku

Asiakkaan tiedonsaantioikeus

17 §

Potilaan informointi

Kansaneläkelaitos laatii kirjallisen selosteen, josta ilmenee tiedot valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista, niiden yleisistä toimintaperiaatteista sekä näistä tietojärjestelmäpalveluista vastaavista tahoista, hakutietojen tallentamisesta ja niiden käyttötarkoituksesta sekä käsittelystä, potilastiedon luovu-

tuksen edellytyksistä, potilaan oikeuksista vaikuttaa potilastietojen käsittelyyn, potilastietojen suojaamisesta sekä muista potilaan kannalta merkityksellisistä tietojen käsittelyyn liittyvistä seikoista. Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liittyneen terveydenhuollon palvelujen antajan on annettava seloste potilaalle.

Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liittyneen terveydenhuollon palvelujen antajan on palvelutapahtuman yhteydessä ilmoitettava potilaalle hänen oikeudestaan kieltää hakutietojen luovuttaminen.

Jos potilas on jo saanut 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot, voidaan tietojenantovelvollisuudesta poiketa siten kuin henkilötietolain 24 §:ssä säädetään. Tietojen antamisesta tulee tehdä merkintä potilasrekisteriin.

18 §

Asiakkaan tiedonsaantioikeus

Asiakkaan oikeudesta tarkastaa asiakasrekisterin tietoja ja oikeuden toteuttamisesta säädetään henkilötietolain 26—28 §:ssä.

Asiakkaalla on oikeus saada asiakastietojensa käsittelyyn liittyvien oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajalta kirjallisesta pyynnöstä viivytyksettä lokirekisterin perusteella maksutta tieto siitä, kuka on käyttänyt tai kenelle on luovutettu häntä koskevia tietoja sekä mikä on ollut käytön tai luovutuksen peruste. Asiakkaalla ei kuitenkaan ole oikeutta saada lokitietoja henkilötietolain 27 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Asiakas ei saa käyttää tai luovuttaa saamiaan lokitietoja edelleen muuhun tarkoitukseen.

Jos asiakas pyytää toistamiseen saman ajanjakson lokitietoja, palvelujen antaja voi periä lokitietojen antamisesta kohtuullisen korvauksen, joka ei saa ylittää tiedon antamisesta aiheutuvia välittömiä kustannuksia. Pääsystä lokitietoihin 19 §:ssä tarkoitettun katseluyhteyden avulla ei kuitenkaan saa periä erillistä maksua.

Jos asiakas katsoo, että hänen asiakastietojaan on käytetty tai luovutettu ilman riittäviä

perusteita, tietoja käyttäneen tai tietoja saaneen palvelujen antajan tulee antaa asiakkaalle pyynnöstä selvitys tietojen käytön tai luovuttamisen perusteista.

19 §

Katseluyhteys

Täysi-ikäiselle potilaalle annetaan sähköisen katseluyhteyden avulla hänen seuraavat valtakunnalliseen arkistointipalveluun tallennetut potilastietonsa ja niiden luovutukseen liittyvät tiedot:

1) suostumusta koskevat tiedot sekä luovutuslokitiedot lukuun ottamatta luovuttajan ja luovutuksensaajan henkilötietoja sekä niitä luovutuslokitietoja, joihin potilaalla ei henkilötietolain 27 §:n 1 momentin 1—4 kohdan mukaan ole tiedonsaantioikeutta;

2) potilasasiakirjojen hakutiedot, tiedot palvelutapahtumien paikasta ja ajasta, lääkemääräystiedot ja hoito-ohjeet; sekä

3) läheteet, yhteenvedot annetusta hoidosta, hoidon loppulausunnot, laboratoriotulokset sekä lääkärintodistukset ja -lausunnot sen jälkeen, kun potilasta hoitava terveydenhuollon ammattihenkilö on hyväksynyt tietojen antamisen katseluyhteyden kautta.

Potilaalle voidaan antaa sähköisen katseluyhteyden avulla myös ajanvarauksiedot sekä 1 momentin 3 kohdan edellytysten täytyessä kuvantamistulokset ja muut vastaavat tutkimustulokset.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, katseluyhteys tulee toteuttaa siten, ettei potilaalla ole pääsyä niihin tietoihin, joiden luovuttamisesta voi terveydenhuollon ammattihenkilön harkinnan mukaan aiheutua vakavaa vaaraa potilaan terveydelle tai hoidolle taikka jonkun muun oikeuksille.

Katseluyhteys tulee toteuttaa siten, että potilaan yksityisyyden suoja ei vaarannu. Tietojen saanti katseluyhteyden avulla ei vaikuta potilaan henkilötietolain mukaiseen tarkastusoikeuteen. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää siitä, miten tiedot annetaan katseluyhteyden kautta.

6 luku

Erinäiset säännökset

20 §

Ohjaus, valvonta ja seuranta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn, siihen liittyvän tietohallinnon ja 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen hoidon ja toteuttamisen yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Tietosuojavaltuutettu, Terveydenhuollon oikeusturvakeskus sekä lääninhallitus alueellaan ohjaavat ja valvovat niille säädetyn toimivallan mukaisesti osaltaan tämän lain noudattamista.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan, Kansaneläkelaitoksen ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuojatoteutus. Jos joku on lainvastaisesti käsitellyt asiakastietoja, tulee asianomaisen palvelujen antajan sekä Kansaneläkelaitoksen oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi palvelujen antajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta omien potilasrekisteriensä lokitiedot.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikön vastaavan johtajan tulee antaa kirjalliset ohjeet asiakastietojen käsittelystä ja noudatettavista menettelytavoista sekä huolehtia henkilökunnan riittävästä asiantuntemuksesta ja osaamisesta asiakastietojen käsittelyssä. Lisäksi jokaisella palvelujen antajalla, Kansaneläkelaitoksella ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksella on oltava seuranta- ja valvontatehtävää varten tietosuojavastaava.

21 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisen tietohallinnon neuvottelukunta

Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköistä tietohallintaa koskevien periaatekysymysten

käsittelyä, 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen toteutusta sekä palvelujen käyttäjien tietojärjestelmien yhtenäistämistä ja kehittämistä varten on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisen tietohallinnon neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Maksut

Kansaneläkelaitoksen ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen hoitamien 14 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttö on terveydenhuollon palvelujen antajille maksullista. Käyttömaksut säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella sellaisiksi, että ne vastaavat palvelujen hoidosta aiheutuvien kustannusten määrää.

Kansaneläkelaitoksen ja Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen tulee toimittaa vuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisen tietohallinnon neuvottelukunnalle selvitys kustannuksiin vaikuttavista tekijöistä sekä arvio seuraavan vuoden käyttömaksujen perustana olevista kokonaiskustannuksista.

23 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 8 §:ssä säädettyä tunnistamis- tai todentamisvelvoitetta, luovuttaa hakutietoja 12 §:n, 15 §:n 2 momentin tai 25 §:n 3 momentin vastaisesti, luovuttaa potilastietoja ilman 13 §:ssä edellytettyä potilaan suostumusta tai luovutuksen oikeuttavaa lain säännöstä taikka laiminlyö 17 §:n 2 momentin mukaisen informointivelvoitteen ja siten vaarantaa asiakkaan yksityisyyden suojaa tai muutoin hänen oikeuksiaan, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyrikkomuksesta* sakkoon.

Rangaistus tietomurrosta säädetään rikos-

lain (39/1889) 38 luvun 8 §:ssä ja rangaistus henkilökisteririkoksesta rikoslain 38 luvun 9 §:ssä. Rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.

25 §

Siirtymäsäännökset

Edellä lain 24 §:ssä säädetystä poiketen 15 §, jossa säädetään velvollisuudesta liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, tulee voimaan neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos terveydenhuollon palvelujen antaja on kuitenkin liittynyt tässä laissa tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ennen 15 §:n voimaantuloa, koskevat tämän lain säännökset niitä terveydenhuollon palvelujen antajan asiakirjoja, jotka on liitetty mainittuihin tietojärjestelmäpalveluihin. Lain 14 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut voidaan ottaa käyttöön vaiheittain jo ennen liittymisvelvollisuuden voimaantuloa. Tällöin näiden palvelujen avulla tapahtuvaan potilastietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä neljän vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain (811/2000) mukaisesti toteutettuihin viitetietojärjestelmiin tallennetut tiedot voidaan liittää valtakunnalliseen arkistointipalveluun ilman potilaan suostumusta. Arkistointipalveluun liitettyjen viitetietojen ja niiden avulla

tapahtuva potilastietojen luovutus tapahtuu tämän lain mukaisesti hakutietojen avulla. Näitä hakutietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa ilman potilaan kirjallista suostumusta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Hannes Manninen*

N:o 160

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta annetun lain 30 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon saumattoman palveluketjun kokeilusta 22 päivänä syyskuuta 2000 annetun lain (811/2000) 30 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1262/2005, seuraavasti:

30 §

Voimaantulo

Tämä laki on voimassa 31 päivään maaliskuuta 2011.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.

Ennen lain voimaantuloa kokeiluun hyväksytyt kunnat ja kuntayhtymät ovat edelleen kokeilussa, jolleivät ne sosiaali- ja terveysministeriölle jättämällä ilmoituksella luovu kokeilusta. Ilmoitus kokeilusta luopumisesta tulee tehdä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2007.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Hannes Manninen*

N:o 161

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus**Merenkululaitoksen maksullisista suoritteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2007

Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen mukaisesti *kumotaan* Merenkululaitoksen maksullisista suoritteista 7 päivänä joulukuuta 2005 annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (981/2005) 3 §:n 1 momentin 2 kohta, sekä *muutetaan* 2 §:n 1 kohta, 3 §:n 1 momentin 1 kohdan 1 alakohta ja 5 kohta, 2 ja 4 momentti sekä liite 1, seuraavasti:

2 §

Kiinteämaksuiset julkisoikeudelliset suoritteet

Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuja maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita, joista Merenkululaitos perii oheisissa liitteissä olevien maksu-
taulukoiden mukaiset kiinteät maksut, ovat seuraavat suoritteet:

1) merenkulun tarkastustoiminnan suoritteet (liite 1);

1) maantielautoista annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (20/2006);

5) satamien ja satamarakenteiden turva-arvioinnit, satamien ja satamarakenteiden turvasuunnitelmien hyväksyminen ja alusten katsastukset, joista säädetään eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (485/2004) 4 §:n 1 kohdassa ja tarkastukset mainitun lain 21 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

3 §

Omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet

Maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita, joista Merenkululaitos perii suoritteen omakustannusarvon mukaisen maksun, ovat seuraavat merenkulun tarkastustoiminnan suoritteet:

1) katsastukset ja tarkastukset, joista säädetään tai määrätään:

Omakustannusarvon mukaisen tuntiveloituksen perustana ovat katsastus- ja tarkastustyöhön, laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja aluksen johtamisjärjestelyjen tarkastukseen, satamien ja satamarakenteiden turva-arviointien suorittamiseen ja turvasuunnitelmien hyväksyntään, satama-alueen turvallisuusselvityksen hyväksyntään, sataman toiminnan tarkastamiseen ja poikkeuksien myöntämiseen sekä merenkulkualan oppilaitoksen laatujärjestelmän arviointiin kohden-
netut kustannukset jaettuna laskutetuilla työtunneilla. Asiakkaalta laskutetaan vain aluksella, telakalla, laivanisännän luona, sata-

massa, satamarakenteessa, eräiden huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain 22—30 §:ssä tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin liittyvillä tarkastuskäynteillä, satama-alueella, merenkulkualan oppilaitoksessa sekä Merenkululaitoksessa asiakkaan läsnä ollessa tehdyt varsinaiset katsastus-, tarkastus- ja muut työtunnit sekä niihin liittyvät valtion matkustussäännön mukaiset korvaukset.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2007

Liikenne- ja viestintäministeri *Susanna Huovinen*

Edellä 1 momentin 5, 6, 8 ja 9 kohdassa tarkoitettujen suoritteiden tuntiveloitus on 228 euroa ensimmäiseltä aloitetulta työtunnilta sekä jokaiselta sen jälkeen aloitetulta puolelta työtunnilta 114 euroa.

— — — — —
Tämä asetus tulee voimaan 15 päivänä helmikuuta 2007 ja on voimassa vuoden 2007 loppuun.

Merenkulkuneuvos Sirkka-Heleena Nyman

Liite 1

MERENKULUN TARKASTUSTOIMINNAN SUORITTEET**TODISTUKSET JA MUUT ASIAKIRJAT**

Turvallisuusasiakirjat	euroa
Matkustaja-aluksen turvallisuuskirja	175
Lastialuksen rakenneturvallisuuskirja	175
Lastialuksen varusteturvallisuuskirja	175
Lastialuksen radioturvallisuuskirja	175
Lastiviivakirja	175
Aluserivapaus ja vapautuskirja	264
Vaatimuksenmukaisuustodistus (laivanisäntä)	
Ulkomaanliikenne	175
Kotimaanliikenne	88
Turvallisuusjohtamistodistus (alus)	
Ulkomaanliikenne	175
Kotimaanliikenne	88
Kotimaanliikenteen matkustaja-alus, turvallisuuskirja	88
Certificate of Compliance, kalastusalus, 24 m ja yli	88
Muut turvallisuuskirjat	175
Lastinkiinnityskäsikirja	
Hyväksyminen	439
Lastinkiinnityskäsikirjan uudelleen arviointi	175
Harjoitusopas, (hengenpelastuslaitteet, palosuojelu, suurnopeusmatkustaja-alus tai kalastusalus)	
Hyväksyminen	439
Harjoitusoppaan uudelleen arviointi	175
Muut todistukset ja päätökset	88
Lastinkiinnityskäsikirjan tai harjoitusoppaan yksittäisten sivujen korjaaminen yhteystietojen päivittämiseksi tai vastaavasta syystä on maksuton toimenpide.	
Meriympäristön suojeluun liittyvät todistukset ja asiakirjat	euroa
IAPP-todistus	175
IOPP-todistus säiliöaluksille	175
IOPP-todistus muille aluksille	175
ISPP-todistus	175
CLC-todistus	175
IGC-, GC- tai eGC-koodin mukainen todistus	175
IBC- tai BCH-koodin mukainen todistus	439
NLS-todistuskirja	88
Alusjäte-erivapaus	88
Menettelytapaohjekirjan (täydellisen) tarkastus	878
Menettelytapaohjekirjan (yksinkertaistetun) tarkastus	439
Öljyvahinkovalmiussuunnitelman (SOPEP) tarkastaminen	439

Öljyvahinkovalmiussuunnitelman (SOPEP) päivitys	175
Valmiussuunnitelma meriympäristövahingon varalle (SMPEP)	
Tarkastus	439
Päivitys	175
INF-lastia kuljettavan aluksen todistuskirja	175
INF-lastia kuljettavan aluksen valmiussuunnitelma	
Tarkastus	439
Päivitys	175
Vaarallisten lastien kuljettamista koskeva poikkeuslupa	264
Vaarallisten aineiden kuljetustodistus	
Annettaessa todistus alukselle ensimmäisen kerran	
perusmaksu	175
lisämaksu kultakin lastitilalta	88
Lastitilaa koskeva muutos	88
Todistuksen uusiminen	88
Lastitilaa koskeva poikkeuslupa	264
Muut todistukset ja päätökset	88

Mittakirjat ja vetoisuustodistukset

Mittakirjasta sekä sellaisesta maasta kotoisin olevan aluksen vetoisuustodistuksesta, joka ei ole liittynyt vuoden 1969 kansainväliseen aluksenmittausyleissopimukseen (SopS 31/1982), suoritetaan maksua 0,08 euroa kerrottuna aluksen bruttovetoisuudella. Maksu on kuitenkin vähintään 181 euroa.

Vakavuustietojen hyväksyminen euroa

Matkustaja-alus, uudisrakennus	703
Lastialus, uudisrakennus	703
Vuotovakavuus ja Tukholman sopimuksen mukainen todistus	703
Sisaralus	235
Muutos	439
Määräaikainen kallistuskoe	235
Pienen lastialuksen (alle 80 m) vakavuuslaskelmat	439
Viljan lastauslupa	439
Yksittäisen lastitapauksen hyväksyminen	175
Muut todistukset ja päätökset	88

Miehitystodistukset, pätevyyskirjat ja -todistukset sekä muut miehitykseen ja pätevyyteen liittyvät asiakirjat euroa

Ennakkolausunto miehityksestä tai miehitystodistus	
Ulkomaanliikenne	175
Uudistaminen	88
Kotimaanliikenne	88
Uudistaminen	44
Jos miehitystodistus vastaa ennakkolausuntoa, peritään miehitystodistuksesta puolet edellä mainitusta maksusta.	
Pätevyyskirja lukuun ottamatta vahtimiehen, kansimiehen, laivakokin ja talousapulaisen pätevyyskirjaa	88
Uudistaminen	44

Lisäpätevyystodistus ja sen uudistaminen	44
Erivapaus toimia ylemmässä tehtävässä	264
Pätevyyskirja; vahtimiehen, kansimiehen, laivakokin, ja talousapulaisen	44
Alusliikenneohjaajan pätevyystodistus	88
Uudistaminen	44
Alusliikennepalvelun esimiehen peruskoulutuksen hyväksymismerkintä	44
Oikeus toimia merimieslääkärinä	146
Poikkeuslupa terveydellisistä syistä	
Myönteinen päätös	88
Uudistaminen	44
Kielteinen päätös on maksuton.	
STCW-kelpoisuustodistus	88
Uudistaminen	44
Käsisammuttimien huoltajatodistus	44
Muut todistukset	59

Muut todistukset ja asiakirjat euroa

Kansainvälinen huviveneen kuljettajankirja	88
Uudistaminen	44
Kansainvälinen huvivenetodistus	88
Uudistaminen	44
Todistus vuokraveneiden kuljettamiseksi	88
Uudistaminen	44
Todistus vuokraveneiden koneenhoitamiseksi	88
Uudistaminen	44
Lossikuljettajan kuulustelutodistus	88
Todistus suoritetusta kuljettajan kuulustelusta, kalastusalukset	88
Kaksoispohjalausunto	88
Aluksen paineastioiden rekisteritodistus	88
Jääluokat	
Aluksen jääluokan vahvistaminen	878
Mallikoeraporttien tarkastus konetehon osalta	504
Koneteholaskelmien tarkastus	216
Veneily-yhdistyksen lippupäätös	88
Ammattiveneen tyyppihyväksyntä	88
Muut todistukset ja päätökset	88

Aluksen, sataman ja satamarakenteen turvatoimiin liittyvät turva-asiakirjat euroa

Aluksen turvasuunnitelma	
Hyväksyminen	439
Turvasuunnitelman uudelleen arviointi	175
Aluksen kansainvälinen turvatodistus	175
Väliaikainen aluksen kansainvälinen turvatodistus	175
Satamarakenteen vaatimuksenmukaisuusvakuutus	175
Sataman vaatimuksenmukaisuusvakuutus	175
Sataman turvapäällikön ja muun turvahenkilöstön vaatimuksenmukaisuusvakuutus	88

N:o 161

Irtolastialusten turvallisen lastaamisen ja lastin purkamisen valvontaan liittyvät asiakirjat	euroa
Äskettäin perustetulle terminaalille annettava tilapäinen toimintalupa	175
Arviointilaitoksen nimeämistä koskeva päätös	439
Satama-alueen vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvät suoritteet	euroa
Satama-alueen turvallisuusselvitys	
Hyväksyminen ensimmäisen kerran	439
Muutoksen hyväksyminen	175
Hyväksymisen uusinta	175
Poikkeus	264
Laivaväen luettelointi	euroa
Ote merimiesluettelosta	10

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 159—161, 2 arkkia